

1911 – JOSEF EMMANUEL KUREK (15.3.1856-12.8.1925)

1911

24.1.1911

Sčítání lidu se svým otravným papírováním už konečně skončilo. Byl jsem 6krát celý den v Klení (Gollnetschlag) a vlezl jsem do každého příbytku. Trochu to také byla zábava a pro mě něco nového.

Jenom ty pachy v některých přetopených světnicích bych nemohl snést, kdybych neměl stále mezi zuby doutnající čvaňhák cigára. Skoro všichni obyvatelé byli milí, jenom socani dávali najevo lhostejnost.

Nepříjemnosti jsem neměl žádné, ani s Čechy ve Strouze („im Graben“). Počasí bylo dobré, jen jeden den, kdy jsem musel jít hlubokým sněhem a v ledovém větru s průvodcem ve Strouze od chatrče k chatrči, bylo hnusně.

Přitom episod se udála celá řada. V jednom domě ležel umírající, a právě přišel pater **Wastl** kvůli poslednímu zaopatření.

V jiném příbytku zase byla zabíjačka, na třetím místě ležela nějaká žena v šestinedělí, ve čtvrtém se odehrával rozpad manželství, v pátém se kočkovaly dospělé holky, až sukně lítaly, v šestém se pralo velké prádlo, v sedmém byl jeden na mol opilý, v osmém zamilovaná dvojice, v devátém se mladá žena zrovna oblékala a líčila.

V desátém mi otevírali dveře s poznámkou, že tam bydlí 3 nebezpeční kreténi, kteří by mi mohli ty papíry roztrhat.

1911 – JOSEF EMMANUEL KUREK (15.3.1856-12.8.1925)

1911

24.1.1911

Die Volkszählung mit ihrer langweiligen Schreiberei hat nun Gottseidank ein Ende. Ich war 6mal den ganzen Tag in Gollnetschlag und kroch in jede Hütte. Es machte auch etwas Spaß und brachte viel Abwechslung. Nur die Gerüche in einigen überheizten Stuben hätte ich nicht ertragen können, wenn ich nicht stets einen glimmenden Virginiastummel im Mund gehabt hätte. Fast alle Einwohner waren freundlich, nur die Sozi waren gleichgültig.

Anstände hatte ich keine, auch nicht bei den Tschechen im Graben. Das Wetter war gut, nur an einem Tag, wo ich bei tiefem Schnee und eiskaltem Wind im Graben mit einem Führer von Hütte zu Hütte gehen musste, war es miserabel.

Episoden gab es genug dabei. In einem Haus lag ein Sterbender und gerade kam Pater **Wastl** wegen der Sterbesakramente.

In einem anderen wurde ein Schwein geschlachtet, an einem dritten Orte lag eine Frau im Wochenbett, im vierten gab es Ehekrach, im fünften balgten sich erwachsene Mädels, dass die Röcke flogen, im sechsten war Washtag, im siebten ein schwer Betrunkenener, im achten ein Liebespaar, im neunten machte die junge Frau gerade Toilette.

Im zehnten öffnete man mir die Tür mit der Bemerkung, dass darin 3 gefährliche Kretins wohnen, die mir die Papiere zerreißen könnten.

V některých domech jsem musel nejdříve dát zavřít psy.

Některé osaměle žijící, kteří bydleli daleko, jsem nechal přijít do hospody. Strouha byla to nejhorší.

Mnohé ze 13 domů leží daleko v lese, některé jsou schovány v hlubokých stržích.

Od 9.1. do 22.1. jsem skoro každý večer psal, často až do půlnoci. Nyní jsem s formuláři hotov a odevzdal jsem je 23.1 na c. a k. okresní hejtmanství.

Teď ještě pošlou za 14 dní shrnutí. Za to přijde odměna zvlášť, ale od státu, nikoli od obce.

U nás byla dva nebo tři dny obleva, ale nyní je sáňkařská dráha v plném provozu, jednou svítí slunce a je teplo, jednou je pronikavá zima. Dnes sem přijela divadelní šmíra **Turner** a bude nás trápit svými představeními v městském dvoře. Samé staré baby a jeden šilhavý kluk.

Opravdová bída, při bližším pozorování. Tomu se také říká existence. Jeden syn truhláře **Schatzla**, Franz, jeho nejstarší, povoláním kloboučník, se vrátil domů, aby zde zemřel.

Má souchotiny a záchrana už není žádná. Tak mladý a bude muset už brzy do hrobu.

Nedávno pořádal starý **Weidner** u **Fuchse** opožděnou slavnost Cecílie. Bylo to velkolepá žranice a dobrá zábava. Nazi byl úplně ve svém žvlu, neopomíjel ale při tom jídlo.

Schatzl krejčí nám vypravoval nedávno, že jeho dcera **Luisi**, která je v současné době ve Vídni, psala domů, že jsi jednou s oddílem jel kolem jejího domu na koni, když zrovna stála v okně.

In einigen Häusern musste ich erst die Hunde beseitigen lassen.

Von den Einsichten ließ ich mir einige, die weit entfernt waren, ins Gasthaus kommen. Der Graben war das Scheußlichste. Manche der 13 Häuser liegen tief im Wald, andere sind in tiefen Schluchten versteckt.

Vom 9.1. bis zum 22.1. schrieb ich fast an jedem Abend, oft bis 12 Uhr nachts. Nun bin ich mit den Aufnahmebögen fertig und habe sie am 23.1. an die k.u.k. Bezirkshauptmannschaft abgeliefert. Jetzt kommt noch in 14 Tagen die Zusammenfassung. Diese wird separat honoriert, aber vom Staat, nicht von der Gemeinde.

Bei uns war zwei oder drei Tage Tauwetter, aber jetzt ist die Rodelbahn voll in Betrieb, mal ist es sonnig und warm, mal schneidig kalt. Heute ist die Theaterschmiere **Turner** hier angelangt und wird uns mit ihren Vorführungen im Stadthof quälen. Lauter alte Weiber und ein schielender Junge.

Ein wahrer Jammer, wenn man es näher betrachtet. Das nennt man auch eine Existenz. Ein Sohn des Tischlers **Schatzl**, Franz, sein ältester, von Beruf Hutmacher, ist nach Hause gekommen, um hier zu sterben. Er ist tuberkulös und unrettbar verloren. So eine junge Haut und muss schon so früh ins Grab.

Neulich gab der alte **Weidner** beim **Fuchs** ein verspätetes Cäciliafest. War ein gelungener Fraß und gute Unterhaltung. Nazi war ganz in seinem Fahrwasser, vernachlässigte dabei aber das Essen nicht. **Schatzl** Schneider erzählte uns neulich, dass seine Tochter **Luisi**, derzeit in Wien, nach Hause schrieb, dass du einmal mit einer Abteilung bei ihr am Hause vorbeigeritten bist, während sie gerade am Fenster stand.

Měl jsi ji poznat a pozdravit. To s velkou chválou na tvoji osobu vypravuje starý po hospodách. Musí být ve službě někde v Simmeringu.

3.3.1911

Masopustní průvod, příjemně krásným slunečním počasím, byl velmi hezký. Kostýmy byly elegantní a vozy vkusně vyzdobené. Princ Karneval (hlavní postava, pozn.překl.) v prvním květinovém voze byl Adi **Holz hacker**. Všeobecně se líbil sportovní vůz. Také Gambrinus byl velmi působivý. Moc zábavná byla pojízdná menagerie.

Aktuální bylo velice povedené letadlo a smysluplně konstruovaný automobil. Vtipná byla také rychlá pošta. Hrubý výnos 800 korun, tedy pěkný výtěžek, protože výlohy činily pouze 400 korun. Masy návštěvníků z okolí.

Večer pak byl v obecním hostinci dobře navštívený kostýmovaný věneček. Starosta **Schmoll** se vzdal svého úřadu kvůli tomu, že kolega **Hacker** do něj rejpal.

Po nové volbě je opět všechno ve starých kolejích, jenom se mezi oběma jmenovanými rozevřela velká propast, která se jistě hned tak nezacelí, i když, přísámbohu, je v Benešově možné všechno.

Obchodník **Anderl** pravděpodobně opustí Benešov. Jeho domácí chce vydražit jeho majetek, a tak došlo k všelijakým jednáním mezi nimi.

On má políčeno na obchod ve Chvalšínách. Ale ta věc ještě není rozhodnuta a bude se muset řešit.

21.3.1911

15.3. napadlo mnoho nového sněhu. Zima v novém vydání. Noci jsou mrazivé, i když ve dne svítí slunce jasně a také hřeje.

Du habest sie erkannt und sie gegrüßt. Das, mit viel Lob auf deine Person, erzählt der Alte in den Wirtshäusern. Sie muss irgendwo in Simmering in Dienst sein.

3.3.1911

Der Faschingszug, begünstigte durch schönes, sonniges Wetter, war sehr nett. Die Kostüme waren elegant und die Wagen geschmackvoll dekoriert. Prinz Karneval im ersten Blumenwagen war Adi **Holz hacker**. Allgemein gefiel der Sportwagen. Auch Gambrinus war sehr effektiv. Viel Spaß bereitete die fahrende Menagerie.

Zeitgemäß war ein sehr gelungener Aeroplan und ein sinnreich konstruiertes Automobil. Spaßig war auch die Schnellpost. Bruttoeinnahmen 800 Kr, also ein schöner Ertrag, da nur 400 Kr Auslagen gegenüberstanden. Massenhafter Besuch aus der Umgebung.

Abends war dann im Gemeindegasthaus-Saal ein gut besuchtes Kostüm-Kränzchen. Bürgermeister **Schmoll** hat wegen einer Anrempelung durch den Kollegen **Hacker** auf seine Würde verzichtet.

Nach einer Neuwahl ist wieder alles im alten Gleise, nur hat sich zwischen den Genannten eine Kluft eröffnet, die sich bestimmt lange nicht schließen wird, obwohl bei Gott in Beneschau alles möglich ist.

Kaufmann **Anderl** dürfte Beneschau verlassen. Sein Hausherr will ihn steigern und so kamen diverse Aussprachen zwischen ihnen vor.

Er hat ein Geschäft in Kalsching in Aussicht. Allerdings ist die Sache noch nicht spruchreif und wird sich noch klären müssen.

21.3.1911

Am 15.3. gab es viel Neuschnee, eine Neuauflage des Winters. Die Nächte sind frostig, auch wenn am Tag die Sonne hell scheint und auch Wärme verbreitet.

Na náměstí leží ještě pěkná hromádka sněhu, zejména na zimní straně.

Dne 20.3. se 20členná delegace vydala kvůli železnici do Vídně. Z Benešova se účastní starosta **Schmoll**, účetní **Leppin**, ředitel školy **Weidner** a sládek **Just**.

Obchodník **Anderl** koupil dům pekařského mistra **Seidla**, kdysi Ezechiela **Ganse**. **Pritza** – agentka knoflíkárny povolala nedávno komisi, neboť chce dům přestavět a zvětšit.

Kristnerův domek v ulici Paschergasse koupil **Koweindl**.

Krásný křišťálový lustr z kostela byl na převozu do Vídně, kde měl být předělán na elektrické světlo, úplně roztráštěn.

Firma musí bezplatně dodat nový lustr, **Leppin** hledá kupce pro svůj dům. Chce postavit nový u elektrárny. Kupní cena 20 000 korun.

Firmě **Schönbaumsfeld** se nedaří příliš dobře. Vedení společnosti bylo mezitím přeloženo z Vídně sem.

Jiná firma, **Prim**, zde zřídila zařízení pro vyšívání tamburovým stehem (plastickým řetězovým) a zaměstnává stále více děvčat jako dělnice a odebírá pracovní síly knoflíkárně.

Oskar **Dickovi** se daří zase hůře, zánět kostí nyní napadl i pánevní kosti a ten politováníhodný chlapec chodí už jen s berlemi (pravděpodobně rakovina kostí).

29.4.1911

(Na prvních 1 ½ stránkách tohoto dopisu se šťastný otec těší z povýšení praporčíka Viktora Kureka na poručíka. Zřejmě také především proto, že tímto odpadne vylepšování velmi nízkého žoldu praporčíka a tento nemusí už obracet každý haléř.)

Am Platz liegt noch ein hübsche Menge Schnee, besonders auf der Winterseite.

Am 20.3. begab sich eine 20-köpfige Delegation wegen der Eisenbahn nach Wien. Von Beneschau sind dabei: Bürgermeister **Schmoll**, Buchhalter **Leppin**, Schuldirektor **Weidner** und Bräuermeister **Just**. Kaufmann **Anderl** hat das Haus des Bäckermeisters **Seidl**, ehemalig Ezechiel **Gans**, angekauft. Die **Pritza**-Knöpfelagentin hat unlängst eine Kommission kommen lassen, denn sie wird ihr Haus umbauen und vergrößern. Das **Kristnerhäusel** in der Paschergasse kaufte **Koweindl**.

Der schöne Kristall-Luster in der Kirche wurde auf dem Transport nach Wien, wo er für elektrisches Licht umgerüstet werden sollte, ganz zertrümmert. Die Firma muss unentgeltlich einen neuen Luster liefern. **Leppin** sucht einen Käufer für sein Haus, er will neben dem E-Werk ein neues bauen. Kaufpreis 20 000 Kr.

Der Firma **Schönbaumsfeld** geht es nicht besonders gut. Die Geschäftsleitung ist inzwischen von Wien nach hier ausgelagert worden.

Eine andere Firma, **Prim**, hat hier eine Tamborier-Anstalt errichtet und beschäftigt eine immer größere Zahl von Arbeitsmädchen und nimmt der Knopffabrik die Arbeitskräfte weg. Oskar **Dick** geht es wieder schlechter, die Knochenvereiterung hat nun auch die Beckenknochen angegriffen und der bedauernswerte Knabe geht nur noch an Krücken (wahrscheinlich Knochenkrebs).

29.4. 1911

(In den ersten 1 ½ Seiten dieses Briefes freut sich ein glücklicher Vater über die Beförderung des Fähnrichs Viktor Kurek zum Leutnant. Wohl vor allen Dingen da damit die Bezuschussung zur sehr geringen Fähnrichsbesoldung fortfiel und er nicht mehr jeden Heller umdrehen musste.)

V neděli 30.4. se koná slavnostní ukončení Živnostenské školy dalšího vzdělávání, kterého se může účastnit i veřejnost. Dále výstava učňovských prací, spojená s rozdělováním prémie.

Inspekci konal živnostenský inspektor prof. **Wilhelm** z Plzně a dopadla velmi dobře. Ministerstvo práce vykávalo 415 korun, okresní zastupitelstvo 150 korun, obchodní komora 100 korun, jiní darovali 80 korun, jenom zemský výbor ještě na sebe nechá čekat.

Opět nastalo deštivé počasí, všechno je ale zahalené do jasné zeleně, některé stromy už začínají kvést.

10.5.1911

Kolega **Wilberg (Wrsal)** požádal už před dvěma roky o změnu jména, protože jeho příjmení zní česky a stalo se mu už, že z tohoto důvodu mu nevyšlo nějaké zaměstnání. Nyní se konečně splnilo jeho přání.

Kaple sv. Jana před elektrárnou se renovuje.

Paní **Berneke** si s největší pravděpodobností bude brát řezníka **Sekora**. Jestli si ponechá vinařství, není ale vůbec jisté.

Obchodník **Anderl** je už celý nespokojen, pokud jde o jeho koupi domu.

Pekař **Seidl** se z Benešova stěhuje. Počasí vůbec není příjemné, mnohokrát opěvovaný máj je pěkně mrazivý a mokrá. Socha Matky Boží na Mariánském oltáři je vyzdobena zářícím věncem z elektrických žárovček. Dnes bude stará Fluralka (**Achatz**) pohřbena. Také kus starého Benešova.

16.5.1911

Pilně zde chodíme do lepšího biografu, který se zde zdržuje. Na hřišti pro mládež si postavil docela moderní stan, do kterého se

Am Sonntag den 30.4. findet der feierliche Abschluss der gewerblichen Fortbildungsschule statt, mit Zulassung des Publikums. Ferner die Ausstellung der Lehrlingsarbeiten. Hierbei Prämien-Verteilung.

Die Inspektion durch den Gewerbeinspektor Prof. **Wilhelm** aus Pilsen fiel sehr gut aus. Das Arbeitsministerium hat 415 Kr. ausgewiesen, die Bezirksvertretung 150 Kr., Handelskammer 100 Kr., andere Spenden 80 Kr., nur der Landesausschuss lässt noch auf sich warten. Es ist wieder Regenwetter, aber alles ist in helles Grün gehüllt, manche Bäume fangen schon zu blühen an.

10.5.1911

Kollege **Wilberg (Wrsal)** hat schon vor zwei Jahren um Namensänderung angesucht, weil sein Name tschechisch klingt und ihm einigemal schon aus diesem Grunde eine Neuanstellung missglückte. Jetzt endlich ging sein Wunsch in Erfüllung.

Die Johannes-Kapelle vor dem E-Werk wird renoviert.

Frau **Berneke** wird höchstwahrscheinlich den Fleischhauer **Sekora** heiraten. Ob sie aber das Weingeschäft behält, ist sehr fraglich.

Kaufmann **Anderl** steigen bezüglich seines Hauskaufes schon Graubirnen auf.

Bäcker **Seidl** zieht von Beneschau weg. Das Wetter ist durchaus nicht wonnig, der vielbesungene Mai ist recht frostig und nass. Am Marienaltar hat die Marienstatue einen Strahlenkranz aus elektrischen Flämmchen erhalten. Heute wird die alte Fluralin (**Achatz**) begraben. Auch wieder ein Stück vom alten Beneschau.

16.5.1911

Wir besuchen fleißig einen hier weilenden Biograph besserer Sorte. Hat ein ganz modernes Zelt mit 1000 Personen

vejde 1000 lidí.

To, co promítá, stojí za to vidět, a proto návštěva není špatná.

Manželka měšťana a koláře **Fiedlera** měla dneska pohřeb, zemřela na zápal plic. Máme teď hezké počasí s místními bouřkami. Paní **Berneke** se konečně za řezníka **Sekoru** vdala, pravděpodobně ale vinařství dále provozovat nebude moci, protože víno pančuje, a i jinak porušuje podmínky nájmu.

Proto přijde na řadu další nájemník.

Po biografu sem zavítá cirkus, zdá se, že i ten bude mít lepší úroveň. O zábavu je tedy postaráno.

Ale nejlepší zábava, lépe řečeno požitek, nám dává gramofon, který pořídil pan **Brand**, a který velmi dobře slyšíme až sem. Samé hezké skladby, většinou pěvecké kvartety a předehry známých operet a vůbec hezká hudba.

Každý večer koncert, zcela podle našeho vkusu a zadarmo!

6.6.1911

Den ode dne je všechno dražší. Hovězí maso stoupl hned o 16 h za kilo. Vejce a podobné potraviny nejsou k mání.

Vinař **Klement** nakupuje drůbež za nejvyšší ceny a posílá ji do Mariánských lázní.

Je to čím dál horší. Sociální bída a obtížná daňová zátěž jsou na denním pořádku.

Na začátku června se měly v Čechách konat větší manévry kavalérie. Proto přijel o Svatodušním úterý do Benešova oddíl o 2 eskadronách hulánů zeměbrany a pobýval na náměstí ve stínu domů. Napájeli koně.

Před naším domem salutoval najednou nějaký poručík nahoru do našich oken a

Fassungsvermögen am Jugendspielplatz aufgeschlagen. Die Leistungen sind sehenswert und darum ist der Besuch nicht schlecht.

Die Frau des Bürgers und Wagners **Fiedler** ist heute begraben worden, starb an Lungenentzündung. Wir haben nun schönes Wetter mit lokalen Gewittern. Frau **Berneke** heiratet nun den Fleischhauer Sekora, dürfte aber den Weinhandel nicht behalten, weil sie den Wein panscht und sich auch sonst nicht an die Pachtbedingungen hält. Somit kommt ein neuer Pächter an die Reihe.

Nach dem Biograph kommt ein Zirkus hierher, scheint auch von der besseren Sorte zu sein. Für Unterhaltung ist also gesorgt. Aber die schönste Unterhaltung, oder besser gesagt, Genuss bereitet uns ein Grammophon, das Herr **Brand** angeschafft hat und welches wir vorzüglich herüberhören. Lauter hübsche Stücke, meist Gesangsquartette und Ouvertüren aus bekannten Operetten und sonst hübsche Musikstücke. Jeden Abend ein Konzert ganz nach unserem Geschmack und gratis!

6.6.1911

Die Teuerung steigt von Tag zu Tag. Rindfleisch ist gleich um 16 H pro Kg gestiegen. Eier und dergleichen sind nicht zu bekommen. Der Weinhändler **Klement** kauft Geflügel zu den höchsten Preisen ein und versendet es nach Marienbad. Es wird immer unhaltbarer. Soziales Elend und drückende Steuerlasten sind Tagesordnung.

Anfang Juni sollten in Südböhmen größere Kavalleriemaneöver stattfinden, und so kam am Pfingstdienstag eine Abteilung von 2 Eskadronen Landwehr-Ulanen nach Beneschau und rasteten am Markt im Schatten der Häuser. Sie tränkten die Pferde. Vor unserem Haus salutierte plötzlich ein Leutnant zu unserem Fenster

ptal se „Jste pan **Kurek**?“ Byl to tvůj kamarád z kadetky a jmenoval se **Charwat**.

Poznal mě podle podoby s tebou. Pohostili jsme ho vínem a cigáry, ale za několik minut musel dál, protože hornista zatroubil signál k nasednutí.

To, že se objevilo tolik vojáků, způsobilo samozřejmě mezi obyvateli Benešova rozruch. Později přijelo ještě mnoho zásobovacích vozů a plní kuchyně, jejíž komín kouřil, byla tedy v provozu. Kolega **Wilberg** si zažádal o zaměstnání ve Vyšším Brodě (Hohenfurth), pak by se tu uvolnilo místo. Kolega **Schatzl** je tu s ženou a dětmi na návštěvě u svých rodičů.

22.6.1911

O svátku Božího těla se konalo obvyklé procesí s tím související okázalostí, ale občas pršelo a déšť přecházel hojně v ledové kroupy.

Přitom byla příšerná zima. K politování byla bíle oděná děvčata. Počasí je vůbec zvláštní. 12. jsme ve školní zahradě zasadili velkou dracénu (palmu) a přes noc ji mráz téměř zahubil.

Včera jsme na hoře Schmiedberg slavili slunovrat, zúčastnily se všechny spolky, pršelo celý den, ale k večeru se nebe vyjasnilo.

Projekt stavby železnice byl rozšířen. Nové Hradky-Benešov s přípojem na Certlov (Zartlesdorf).

Karl **Leppin** se té věci ujal a míní, že za 4-6 let může být dráha hotová.

Při volbě do říšské rady, konané dne 12.6., dostal sociální demokrat Rudolf **Plan** v Horní Stropnici 53 hlasů, německý svobodomyšlný agrárník Martin **Soukup**, zemědělec v Kačlehách (Gatterschlag) u

hinauf und fragte, sind Sie Herr **Kurek**? Er war ein Kamerad von dir aus der Kadettenanstalt und hieß **Charwat**. Er hatte mich an der Ähnlichkeit mit dir erkannt. Wir bewirteten ihn mit Wein und Zigarren, aber nach einigen Minuten musste er weiter, da der Hornist das Signal zum Aufsitzen gab.

Das Erscheinen so vieler Soldaten hat natürlich alle Beneschauer aus dem Häuschen gebracht. Nachher kamen noch viele Trossfahrzeuge und eine Feldküche, deren Schornstein rauchte, also in Tätigkeit. Kollege **Wilberg** hat um eine Stelle in Hohenfurt angesucht, dann wäre hier eine Stelle frei. Kollege **Schatzl** ist mit Frau und Kind hier zu Besuch bei seinen Eltern.

22.6.1911

Fronleichnam fand die übliche Prozession mit dem daran sich knüpfenden Pomp statt, aber teilweise regnete es und es fielen auch reichlich Eisgraupen. Dabei herrschte eine erbärmliche Kälte. Zu bedauern waren die weißgekleideten Mädchen. Das Wetter ist überhaupt kurios. Am 12. haben wir die große Dracaene (Palme) im Schulgarten eingesetzt und über Nacht hat der Frost sie beinahe vernichtet.

Gestern feierten wir am Schmiedberg Sonnenwende, alle Vereine waren beteiligt, es regnete den ganzen Tag, aber abends hellte sich der Himmel auf.

Das Eisenbahnprojekt ist erweitert worden. Gratzen-Beneschau mit Anschluss an Zartelsdorf.

Karl **Leppin** hat die Sache in die Hand genommen und meint, in 4-6 Jahren kann die Bahn fertig sein.

Bei der am 12.6. stattgefundenen Reichsratswahl bekam der Sozialdemokrat Rudolf **Plan** in Strobnitz 53 Stimmen, der deutschfreiheitliche Agrarier Martin **Soukup**, Landwirt in Gatterschlag bei

Jindřichova Hradce 52 hlasů a nějaké hlasy dostal křesťanský sociál **Schwingenschlögel** v Nových Hradech.

V 125. volebním okrese byl s více než 4000 hlasy zvolen Martin **Soukup**; tímto náš zástupce v říšské radě.

Výsledky voleb zabarvily Benešov sociálně demokraticky, ale jenom z vnějšího pohledu.

Naši měšťané jako obvykle a jak známo, k volbám nešli, zatímco organizované dělnictvo se u urny objevilo v plném počtu.

Byl jsem vedoucí voleb v Kuří. Volební místnost byla u představeného **Pölzera**. Stará **Pölzerka** žije nyní u své dcery, dvorní selky **Pöschko**, které patří hezky vystavěné, vysoko nahoře stojící selské stavení v Kuří.

Z 69 oprávněných obyvatel se jich dostavilo k volbám 49 a všichni volili **Soukupa**.

Slečny **Weilguny, Anni** a **Emma** se v neděli předváděly v úzkých dlouhých sukních. Na Benešov něco neobvyklého, jenomže jsou trochu těsné a zdůrazňují zadní „půvaby“, zejména u sl. A. velmi plasticky, což samozřejmě působí vyzývavě a zdá se, že to také je úmyslem těch dívek.

26.8.1911

V současné době je nejzajímavější, že se slečna Anna **Weilguny** 24.8. s Ignazem **Fusem** z Vídně veřejně zasnoubila.

Tento akt byl oslaven opulentní hostinou, které se však nezúčastnila její zde přítomná matka. Co jest si o tom myslet, přenechám tobě.

On vypadá poněkud vyžile a když jsme se bavili, projevil velmi tolerantní názory.

Neuhaus 52 Stimmen, und einige Stimmen erhielt der christlich-soziale **Schwingenschlögl** in Gratzen.

Als gewählt erschien im 125. Wahlkreise mit über 4000 Stimmen Martin **Soukup**; somit unser Vertreter im Reichsrat.

Beneschau ist dem Wahlergebnis zu Folge sozialdemokratisch gefärbt, doch nur dem äußeren Schein nach.

Unsere Bürger gingen, wie gewöhnlich und bekannt, nicht zur Wahl, während die organisierte Arbeiterschaft vollzählig an der Urne erschien.

Ich war Wahlleiter in Hermannschlag. Das Wahllokal war beim Vorsteher **Pölzer**. Die alte **Pölzerin** lebt jetzt bei ihrer Tochter, der Hofbäurin **Pöschko**, der das schön gebaute, hoch obenstehende Bauernhaus in Hermannschlag gehört. Von 69 Wahlberechtigten Bewohnern erschienen 49 zur Wahl und erwählten alle den **Soukup**. Die Frl. **Weilguny, Anni** und **Emma**, präsentierten sich am Sonntag in Humpelröcken. Für Beneschau etwas Ungewöhnliches, allerdings sind dieselben doch etwas zu eng geraten und zeigen die hinteren Reize, besonders bei Frl. A. ungemein plastisch, was natürlich herausfordernd wirkt und auch in der Absicht der Mädchen zu liegen scheint.

26.8.1911

Das Interessanteste ist zur Zeit, dass sich das famose Frl. Anna **Weilguny** am 24.8. mit Ignaz **Fuss** aus Wien öffentlich verlobt hat.

Dieser Akt wurde mit einer opulenten Mahlzeit gefeiert, an der aber dessen auch hier weilende Mutter nicht teilnahm. Das Weitere darüber nachzudenken, überlasse ich dir. Er sieht ziemlich abgelebt aus und in einem Gespräch mit ihm bekundete er recht tolerante Ansichten.

8.9.1911

Náš děkan byl jmenován vikářem. Manželka tesaře **Pilse** zemřela. Na koncertě u **Schimaka** bylo velmi mnoho lidí. Program vypadal na papíře slibně, provedení však za touto představou pokulhávalo.

Kolega **Herlinger** napadl studenta **Jaksche**, přišel pak rozrušený k **Schimakovi** a dal se s dr. **Dickem** do hádky, která skončila velmi bouřlivě, neboť **Herlinger** musel složit zbraně.

*Poznámka: Než budeš pokračovat se svou historií Německého Benešova, udělej si, prosím, z knihy, kterou Ti půjčila paní **Lausecker**, poznámky a pošli nám pak tuto knihu jako tiskovinu (unter Kreuzband) zpět, neboť tato patří pekaři **Pascherovi**, a on už ji chtěl zpět.*

14.10.1911

Nazi **Pils** je předseda okresního učitelského spolku namísto **Herlingera**, který toho měl už plné zuby. Hostinský **Fuchs** ztratil své polední abonenty, ti jsou teď všichni u paní **Gangl**. **Schimakova** bouda je úplně zbouraná a bude se z gruntu předělávat.

Barevný podzimní les je velmi hezký a houby rostou. Okrašlovací spolek měl tento rok doposud příjem přes 1000 korun. Tím je sportovní hřiště zapláceno až na 200 korun.

25.10.1911

Kolega Nazi **Pils**, kterému jsem předal tvůj dotazník ohledně kroniky, je skoro hotový, chybí mu už jenom údaje o střeleckém sboru.

Na počasí si letos stěžovat nemůžeme a je teplo jako v létě. Několik týdnů už nepršelo a je teplo jako v létě.

8.9.1911

Unser Dechant ist zum Vikar ernannt worden. Die Frau des Zimmermannes **Pils** ist gestorben. Das Konzert beim **Schimak** war stark besucht, das Programm war am Papier vielversprechend, ließ aber in der Ausführung zu wünschen übrig.

Kollege **Herlinger** rempelte den Studenten **Jaksch** an, kam dann aufgeregt zum **Schimak** und begann mit Dr. **Dick** einen Streit, der sehr erregt endete, denn **Herlinger** musste die Waffen strecken.

*Anmerkung: Bevor du an deiner Geschichte Deutsch-Beneschau weitermachst, mache dir bitte aus dem Buch, das dir die Frau **Lausecker** lieh, Notizen und sende dann dieses Buch uns unter Kreuzband (Drucksache, Anm.B.R.) zurück, denn dasselbe gehört dem Bäcker **Pascher**, und der wollte es schon zurückhaben.*

14.10.1911

Nazi **Pils** ist Obmann des Bezirkslehrervereins anstelle des überdrüssig gewordenen **Herlinger** geworden. Der Wirt **Fuchs** hat seine Mittagsabonnten verloren, die sind jetzt alle bei der Frau **Gangl**. **Schimaks** Bude ist ganz auseinandergerissen und wird total umgebaut. Der herbstbunte Wald ist sehr schön und die Schwammerl sprießen. Der Verschönerungsverein hatte dieses Jahr bisher eine Einnahme von über 1000 Kr. Somit ist der Sportplatz bis auf 200 Kr. bezahlt.

25.10.1911

Kollege Nazi **Pils**, dem ich deinen Fragebogen wegen der Chronik übergeben habe, ist fast fertig, es fehlten ihm nur noch Daten über das Schützenchor.

Über das Wetter können wir uns heuer nicht beklagen. Es hat schon mehrere Wochen nicht geregnet und es ist sommerlich warm.

Noci ale jsou už studené. Restaurovaná **Schimakova** hospoda je zvenčí už částečně hotová až na malování pana **Kirchhäusera**, akademického malíře, který s prací moc nespíchá.

Práce se jistě protáhnou do vánoc, neboť nové zdi schnou v této roční době jen pomalu.

Malíři také příliš chutná víno, a to může být důvod, proč nespíchá.

26.10.1911

Dnes jsem našel ještě tři hříby vysoko nahoře na Klepné, ještě nad **Schmirali** na louce. Výhled při tomto jasném počasí byl nádherný. Manželka vozky **Priegla**, matka řezníka **Priegla**, zemřela.

Mlynáři **Stifterovi** se daří velmi špatně. Nového roku se pravděpodobně nedožije.

Továrník **Prym** si najal sál **Weilgunyho** hospody a všechny vedlejší prostory pro své zařízení pro tamburové výšivky na šest let a zaměstnává nyní asi 30 dívek.

Pracuje se tam s motory a bude tam zapotřebí ještě asi 50 děvčat.

Citelná konkurence v pracovní síle pro **Schönbaumsfelda**. Christian **Mayer** má stále nedostatek peněz a prodal proto z větší části les za továrnou na kovové knoflíky. Stromy se tam už kácejí.

Hezká procházková cesta podél Černé je pro vždy zkažená.

7.11.1911

Učitelka Albína **Scholl** byla v Budějovicích u lékaře, protože stále postonává a tento zjistil plicní defekt a žaludefční nevolnost.

Má těžkou pozici ve své 6. dívčí třídě s 89 žákyněmi. To její stav sotva zlepší.

Allerdings sind die Nächte schon kalt. Das restaurierte **Schimak**-Gasthaus ist von außen schon zum Teil fertig, bis auf die Malerei des Herrn **Kirchhäuser**, des akademischen Malers, der sich mit der Arbeit nicht sehr beeilt. Die Arbeiten werden sich bestimmt bis Weihnachten hinziehen, denn die neuen Mauern trocknen bei der Jahreszeit nur langsam. Dem Maler schmeckt auch der Wein zu gut, und das mag der Grund sein, dass er sich nicht beeilt.

26.10.1911

Heute fand ich noch drei Herrenpilze hoch oben auf der Kleppen, noch oberhalb der **Schmirali** auf einer Wiese. Die Aussicht bei diesem klaren Wetter war herrlich. Die Frau des Fuhrmanns **Priegl**, Mutter des Fleischhauers **Priegl**, ist gestorben. Dem **Stifter**-Müller geht es sehr schlecht, er dürfte Neujahr nicht erleben.

Fabrikant **Prym** hat den Saal des **Weilguny**-Gasthauses und alle Nebenlokalitäten für seine Tamborier-Anstalt auf sechs Jahre gemietet und beschäftigt derzeit an 30 Mädchen.

Es wird dort mit Motoren gearbeitet und es werden noch bis zu 50 Mädchen benötigt. Eine empfindliche Konkurrenz in der Arbeitskraft für **Schönbaumsfeld**. Christian **Mayer** ist stets in Geldverlegenheit und hat deshalb den Wald hinter der Metallknopffabrik zum größten Teil verkauft und die Bäume werden schon gefällt.

Der schöne Spazierweg entlang der Schwarzau ist verpfuscht für immer.

7.11.1911

Die Lehrerin Albina **Scholl** war in Budweis beim Arzt, weil sie immer kränkelt, und dieser stellte einen Lungendefekt und ein Magenübel fest. Sie hat einen schweren Standpunkt in ihrer Klasse, 6. Mädchenklasse mit 89 Schülerinnen. Das wird ihren Zustand kaum bessern.

V pátek by se byl notář **Molitor** z Nových Hradů málem utopil.

Při lovecké sešlosti proti Weitře v blízkosti rybníka, tam dojel se svým kočárem, a protože tam už stály dva automobily, splášili se koně, skočily do rybníka a plavali k protějšímu břehu.

Notáři se podařilo odhodit kožich a plaval na břeh. Když byl kočár vytažen, bylo zjištěno, že je na odpis.

Koně doplávali znamenitě na druhou stranu. Jenom kočí **Czerwenka**, který neuměl plavat, měl štěstí, že se chytil ocasu jednoho koně, a tak se dostal na druhý břeh, přičemž se zatraceně napil vody.

Ve čtvrtek **9.11.** přijde do Benešova nový majorátní pán hrabě Jiří **Buquoy**, aby si prohlédl parní pilu v St. Gabriele. Jeho slatinné pozemky a sklady rašeliny u Kaplice se vznítily a již několik dní hoří.

Škoda má být velká. Živnostenská škola dalšího vzdělávání má letos nedobry školácky materiál. Nadaní učňové školu opustili a to, co přišlo, je méněcenné.

Ve 2. třídě je proto výuka ztížena, protože ti holomci tu látku nemohou strávit.

Já mám učit směnečné právo a účetnictví a většina z nich umí sotva základní početní úkony. Je to komedie.

Ve škole mám elementární třídu s 53 žákyněmi, z nichž jsou mnohé dost pitomé. Člověk se musí v trpělivosti cvičit, aby ji neztratil. Obnova **Schimakovy** boudy pokračuje jen pomalu.

Akademický malíř **Kirchhäusel** dostává 20 korun týdně a denně 2 litry vína. A protože je víno velmi dobré a on velký násoska, tak vůbec nepospíchá.

Am Freitag wäre der Notar **Molitor** aus Grätzen beinahe ertrunken. Bei einer Jagdzusammenkunft gegen Weitra hin in der Nähe eines Teiches, kam er mit seinem Wagen dort an, und weil auch zwei Automobile dort standen, scheuten seine Rösser, sprangen in den Teich und schwammen an das jenseitige Ufer.

Dem Notar gelang es, seinen Pelz abzuwerfen und schwimmend das Ufer zu erreichen. Der Wagen hatte Totalschaden, als man ihn herauszog.

Die Pferde schwammen prächtig hinüber, nur der Kutscher **Czerwenka**, des Schwimmens unkundig, hatte Glück, dass er den Schwanz eines Pferdes erwischte und so das andere Ufer erreichte, wobei er sehr viel Wasser zu trinken bekam. Am Donnerstag, den **9.11.** kommt der neue Majoratsherr Graf Georg v. **Buquoy** nach Beneschau, um die Dampfbrettsäge St. Gabriela zu besichtigen. Seine Moorgründe und Torflager bei Kaplitz haben sich entzündet und brennen seit einigen Tagen.

Der Schaden soll groß sein. Die gewerbliche Fortbildungsschule hat heuer ein schlechtes Schülermaterial. Die talentierten Lehrlinge sind ausgetreten und der Nachschub ist minderwertig. In der 2. Klasse ist der Unterricht dadurch erschwert, dass die Kerle den Stoff nicht verdauen können. Ich habe Wechselrecht und Buchführung zu unterrichten und die meisten können kaum die 4 Grundrechnungsarten. Es ist eine Komödie.

In der Schule habe ich die Elementarklasse mit 53 Schülerinnen, wovon viele große Teppen sind. Man muss sich in Geduld üben, um die Geduld nicht zu verlieren. Die Restaurierung der **Schimakbude** geht nur langsam weiter. Der akademische Maler **Kirchhäusel** bekommt pro Woche 20 Kronen und täglich 2 Liter Wein und da der Wein sehr gut ist und er ein großer Weinbeißer ist, beeilt er sich nicht

Štít na domě už je v barvách a působí velmi dobře. Ve vnitřních prostorách jsou vidět jen černé uhlové črty.

14.11.1911

Ujmu se opisování tvé kroniky, půjde to sice pomalu, protože dlouhé sezení při psaní mě namáhá.

Ale tak to zůstane v rodině.

Dnes převzal otec Emilův (**Holzacker**) „Kamenný mlýn“ (Steinmühle) do nájmu a jeho syn Karl ho povede.

16.11. se tady bude konat první úřední den. Hejtman a jeho žena přijdou sem, a od teď bude každý měsíc takový úřední den organizován zde. Zase pokrok.

Počasí začíná být listopadové. Mlha a mokrá zima. V sobotu se objevily první sněhové vločky, ale byl to jen slabý pokus.

Vedoucí elektrárny H. **Frank** odstoupil, jeho nástupce není ještě známý.

30.11.1911

Včera byla uložena do hrobu stará paní **Grössing**, tchýně zámečnického mistra Franze **Weilguny**. Opět odešel kus starého Benešova.

V **Schimakově** boudě byla dnes dokončena nástěnná malba. Jestli bude všechno hotovo do Silvestra, to je otázka.

Malíř je šikovný chlapík, lokál se stane pamětihodností pro celé jižní Čechy.

20.12.1911

Dnes zde byl dobře navštívený jarmark.

allzusehr. Das Schild am Haus ist schon koloriert und macht einen sehr guten Eindruck, bei den Buden innen sieht man nur schwarze Kohlestriche.

14.11.1911

Das Abschreiben deiner Chronik werde ich übernehmen, es wird zwar langsam gehen, denn das lange Sitzen beim Schreiben strengt mich an. Aber so bleibt es eben in der Familie.

Heute übernahm der Vater **Emils (Holzacker)** die „Steinmühle“ in Pacht und sein Sohn Karl wird sie leiten.

Am **16.11.** findet hier der erste Amtstag statt. Der Amtsleiter und seine Frau kommen hierher, und von nun an wird alle Monat so ein Amtstag hier abgehalten werden. Wieder ein Fortschritt. Das Wetter beginnt novemberhaft zu werden, Nebel und nasskalt. Samstag gab es die ersten Schneeflocken, aber es war nur ein schwacher Versuch. Der E-Werksleiter H. **Frank** ist zurückgetreten, sein Nachfolger noch nicht bekannt.

30.11.1911

Gestern wurde die alte Frau **Grössing**, Schwiegermutter des Schlossermeisters Franz **Weilguny**, beerdigt. Wieder ein Stück vom alten Beneschau.

In der **Schimakbude** ist heute ein Wandbild fertig geworden. Ob alles bis Sylvester fertig wird, ist fraglich. Der Maler ist ein geschickter Kerl, das Lokal wird eine Sehenswürdigkeit werden für ganz Südböhmen.

20.12.1911

Heute war hier ein gut besuchter Jahrmarkt.

Přepis z originálu rukopisu: Rosi Rathmann (roz. Hoffelner) a Burkhard Rathmann; text poskytl Willi Sonnberger, Linz, původně pocházející z Německého Benešova (dnes Benešov nad Černou), nar. 12.1.1929 (rodiče: Karl a Anna Sonnberger, roz. Hoffelner) a František Opelka, Kaplice, původně z Benešova n.Č.

Transkription aus dem handschriftlichen Original: Rosi Rathmann (geb. Hoffelner) und Burkhard Rathmann, zur Verfügung gestellt: Willi Sonnberger, Linz, ursprünglich aus D.-Beneschau, geb. am 12.1.1929 (Eltern: Karl und Anna Sonnberger, geb. Hoffelner) und František Opelka, Kaplice, ursprünglich aus Benešov n.Č.

překlad do češtiny: Helga Grimmová, Třeboň, spolupráce Bernhard Riepl, Kaplice